o.b.s. de Nijenoert - LEEK

Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld

Inhoud

Inhoud 2
Inleiding 3
Drie pijlers van de meldcode 4
Meldnormen: in welke situaties moeten beroepskrachten melden? 4
Situaties van onveiligheid 4
Afwegingsvragen 4
Beleid Meldcode 5
Overzicht wettelijk verplichte stappen 6
Omschrijving van de stappen 7
Vijf afwegingsvragen 7
Uitwerking stappenplan 9
Stap 1: Signalen in kaart brengen 9
Stap 2: Consultatie collega en/of Veilig Thuis 10
Stap 3: Gesprek met de leerling en/of ouder 11
Stap 4: Wegen van signalen 13
Stap 5: Beslissen: zelf hulp organiseren of melden 15
Verantwoordelijkheden van obs De Hasselbraam 17
Bijlage 1: Signalenlijst Kindermishandeling 19
Bijlage 2: Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure 22
Bijlage 3: Algemene tips voor gesprekken met kinderen 24
Bijlage 4: Aandachtspunten voor gesprekken met ouders en kinderen

Inleiding

Sinds 2013 zijn professionals verplicht de meldcode te gebruiken bij vermoedens van geweld in huiselijke kring. In het kader van kwaliteitszorg, wordt de plicht opgelegd om een meldcode te hanteren voor huiselijk geweld en kindermishandeling, daaronder ook begrepen seksueel geweld, vrouwelijke genitale verminking (ook wel meisjesbesnijdenis genoemd) en eer-gerelateerd geweld.

De verplichting geldt voor organisaties en zelfstandige medewerkers in de gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg, justitie en politie.

Deze meldcode is gebaseerd op het basismodel meldcode: Stappenplan voor het handelen bij signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling van het ministerie van VWS.

Vanaf 2019 moeten organisaties met de verbeterde Meldcode en het afwegingskader werken. De verbeterde Meldcode is tot stand gekomen om situaties van onveiligheid beter en eerder in beeld te krijgen. In de Meldcode is in stap 4 en 5 een afwegingskader opgenomen.

Het afwegingskader bestaat uit 5 vragen. Om duidelijkheid te krijgen of een onveilige situatie al eerder is gesignaleerd en om deze signalen te kunnen combineren, is er bij Veilig Thuis een radarfunctie toegevoegd (signalen combineren en monitoren over langere tijd). In de verbeterde Meldcode is er ook participatie van kinderen opgenomen. Het gaat hierbij om 9 actiepunten en bij stap 3 is het gesprek met het kind toegevoegd.

Als leerkracht en als school hoeven we ***niet*** vast te stellen of er sprake is van kindermishandeling. Dat is de taak van Veilig Thuis. School hoeft dus niet te speuren naar ‘bewijs’ van vermoedens van kindermishandeling.

Het team van **o.b.s. de Nijenoert**

Drie pijlers van de meldcode

De Meldcode is gebaseerd op drie pijlers: *Meldnormen*, *Situaties van Onveiligheid* en de *Afwegingsvragen*.

Meldnormen: in welke situaties moeten beroepskrachten melden?

Beroepskrachten *moeten* een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

In **alle** gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid en disclosure (d.w.z. kind/volwassene geeft zelf aan slachtoffer te zijn van mishandeling /verwaarlozing).

1. In alle **andere** gevallen waarin de beroepskracht meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
2. Wanneer een beroepskracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Situaties van onveiligheid

In het afwegingskader zijn er situaties vastgelegd waarin de beroepskracht *altijd* moet melden bij Veilig Thuis. Dit zijn situaties waarbij er sprake is van:

- Acute onveiligheid
- Structurele onveiligheid
- Disclosure (zelfonthulling, het geven van informatie over jezelf)

Afwegingsvragen

Het *afwegingskader* (toe te passen in stap 4), bevat de vijf *afwegingsvragen* waarmee beroepskrachten bij de twee beslissingen, die in stap 5 van de meldcode moeten worden genomen, worden ondersteund.

Beleid Meldcode

Stichting Quadraten, het bevoegd gezag van **Cbs Van Panhuys**

Overwegende:

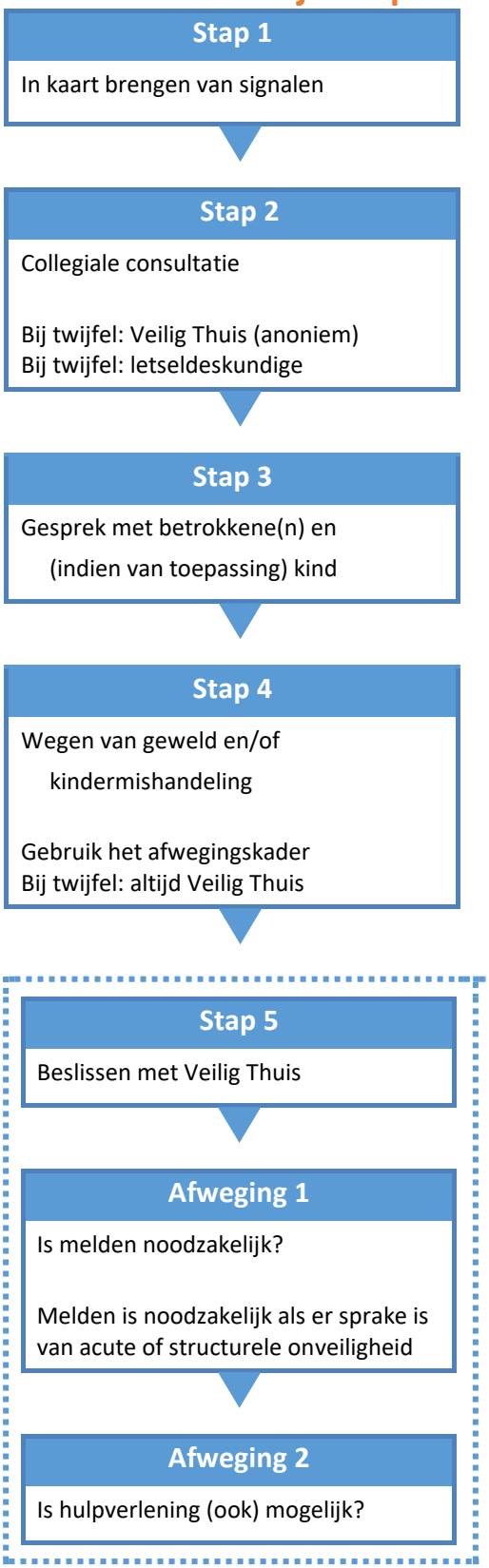
- dat **Cbs Van Panhuys** verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van de dienstverlening aan zijn leerlingen en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van dienstverlening aan leerlingen die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat van de medewerkers die werkzaam zijn op **Cbs Van Panhuys** op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met leerlingen en ouders/ verzorgers attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen;
- dat we, een meldcode willen vaststellen zodat de medewerkers die binnen **Cbs Van Panhuys** werkzaam zijn, weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat **Cbs Van Panhuys** in deze code ook vastleggen op welke wijze zij de medewerkers bij deze stappen ondersteunt;
- dat onder huiselijk geweld wordt verstaan: (dreigen met) geweld, op enigerlei locatie, door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling, eer gerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex)partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten*;*
- dat onder kindermishandeling wordt verstaan: iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eer gerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking;
- dat onder medewerker in deze code wordt verstaan: de medewerker die voor **Cbs Van Panhuys** werkzaam is en die in dit verband aan leerlingen van de basisschool zorg, begeleiding, of een andere wijze van ondersteuning biedt;
- dat onder leerling in deze code wordt verstaan: de leerling aan wie de medewerker zijn professionele diensten verleent;

In aanmerking nemende

- de Wet maatschappelijke ondersteuning
- de Wet op de jeugdzorg
- de Wet bescherming persoonsgegevens
- de Wet op het primair onderwijs
- de Wet op de privacy

stelt de volgende Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling vast.

Overzicht wettelijk verplichte stappen

Omschrijving van de stappen

Stap 1	In kaart brengen **signalen**	• Wie: De leerkracht registreert in het leerlingdossier in ParnasSys signalen. Vermeldt ook de bron als de informatie van anderen afkomstig is. • Documentatie: Alleen feiten in het leerlingdossier in ParnasSys. • IB'er wordt geïnformeerd.
Stap 2	**Collegiale consultatie**	• Wie: Leerkracht vraagt advies bij duo-partner, IB'er. • Leerkracht heeft overleg met IB'er. • IB'er heeft contact met Veilig Thuis (bij twijfel altijd advies Veilig thuis). • Indien nodig signaal in Verwijsindex door IB'er. • Documentatie: Alleen feiten in het leerlingdossier in ParnasSys.
Stap 3	**Gesprek** met ouder/betrokkenen en (indien nodig) met kind	• Wie: Leerkracht IB'er heeft gesprek met ouder/betrokkenen en indien mogelijk met kind. • Documentatie: Alleen feiten in het leerlingdossier in ParnasSys.
Stap 4	**Wegen** van het geweld. Gebruik het afwegingskader.	• Wie: Leerkracht/IB'er. • Beoordelen risicotaxatie. IB'er heeft contact met Veilig Thuis • Beslissen wel/niet melden. IB'er in overleg met directie. Overgang naar stap 5

Vijf afwegingsvragen

	1	*Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?* **Nee**: Afsluiten en vastleggen in dossier. **Ja**: Ga verder met afweging 2.
Meldnorm 1	2	*Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?* **Nee**: Ga verder met afweging 3. **Ja**: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.

Meldnormen 2 en 3	**3**	*Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden?* Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. **Nee**: Melden bij Veilig Thuis. **Ja**: Ga verder met afweging 4.
	4	*Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten?* Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. **Nee**: Melden bij Veilig Thuis. **Ja**: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.
	5	*Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen?* Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. **Nee**: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis. **Ja**: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.

Stap **5**	**Beslissen** (melding of hulpverlening) Beslissing **1**: Melden noodzakelijk Beslissing **2**: Is hulpverlening (ook) mogelijk?	• Wie: melding Veilig Thuis door directie of IB'er. • Directie/IB'er bespreekt melding met betrokkenen. • Documentatie: Melding in het leerlingdossier in ParnasSys. • Bij beslissing eventueel i.o.m. Veilig Thuis. • Informeer betrokkenen over het besluit.

Uitwerking stappenplan

Stap 1: Signalen in kaart brengen

Wie: **Leerkracht** eventueel samen met de IB'er.

Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten in kaart en leg deze vast. Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.

Bij vroegsignalering worden signalen gezien die duiden op een zorgelijke of mogelijk bedreigde ontwikkeling. Zelden zullen deze signalen direct duidelijkheid geven over de oorzaak zoals huiselijk geweld of kindermishandeling. Het is daarom verstandig uit te gaan van de signalen die u als leerkracht of andere betrokkene bij de leerling of in de interactie tussen ouder en leerling waarneemt. In de signalenlijst vindt u een overzicht van de signalen (zie bijlage 1 op blz. 19).
In deze signaleringsfase observeert u de leerling in de klas en eventueel daarbuiten (bijvoorbeeld tijdens een buitenspeelmoment), waardoor u de signalen in kaart kunt brengen.
Het is gebruikelijk om in gesprek te gaan met de ouder tijdens haal- en brengmomenten. Tijdens het uitwisselen over de activiteiten van de dag, de leerling en de feitelijkheden die u opvallen, krijgt u een beeld waardoor u ook met informatie van de ouder de situatie in kaart kunt brengen.

Daarnaast observeert u de ouder en het kind tijdens overige contactmomenten. U verzamelt alle signalen waardoor u duidelijker krijgt of er zorgen zijn en welke zorgen dit zijn. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen leggen we vast in het leerlingendossier in ParnasSys.
Leg in ParnasSys de volgende gegevens vast:

- Vermeld altijd datum, plaats, situatie en overige aanwezigen.
- Signalen die duidelijk maken welke zorgen u ziet, hoort of ruikt.
- Signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten.
- Contacten over deze signalen.
- Stappen die worden gezet.
- Besluiten die worden genomen.
- Vervolgaantekeningen over het verloop.

Beschrijf uw signalen zo feitelijk mogelijk:

- Worden ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht.
- Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd.
- Leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een bevoegde medewerker.

Betreffen de signalen huiselijk geweld of kindermishandeling gepleegd door een medewerker, meld de signalen dan bij de leidinggevende of de directie, conform Versie januari 2019 12 de Wet Preventie en bestrijding van seksueel geweld en seksuele intimidatie in het onderwijs, artikel 4 Verplichting tot overleg en aangifte inzake zedenmisdrijven (meld- en aangifteplicht). In dat geval is dit stappenplan niet van toepassing.

Stap 2: Consultatie collega en/of Veilig Thuis

Wie: **Leerkracht/IB**

Overweeg een signaal af te geven in de Verwijsindex (Zorg voor Jeugd Groningen). Bespreek de signalen met een deskundige collega. Vraag zo nodig ook advies aan Veilig Thuis of een deskundige op het terrein van letselduiding. Leg vast wie verantwoordelijk zijn voor deze stappen in de organisatie.

Consultatie is mogelijk met de volgende collega's: de intern begeleider, de directie, een collega uit dezelfde klas en/of de jeugdverpleegkundige of jeugdarts. Op onze school worden jaarlijks leerlingvergaderingen gepland. Ook hierin kan de casus worden ingebracht. Het CLB (consultatieve leerlingbespreking) is hiervoor ook geschikt.
Het IB-netwerk van Quadraten geeft ook ruimte dergelijke casussen anoniem in te brengen. Tevens bestaat de mogelijkheid de leerling te bespreken met een medewerker in het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Dat geldt ook voor het Onderwijs Ondersteuningsteam Quadraten (OOQ). Dit team – met o.a. een orthopedagoog en een gedragsdeskundige – kan worden geconsulteerd.

Om de leerling 'open' (niet anoniem) te bespreken met andere externe deskundigen is toestemming van de ouder vereist. Indien u in het contact transparant en integer bent, is de kans groot dat over deze zaken een open gesprek mogelijk is. In de meeste gevallen wordt toestemming door de ouder gegeven. Gespreksvaardigheid om in gesprek te gaan over zorgen en het vragen om toestemming van de ouder is een specifieke deskundigheid en kan door middel van scholing worden aangeleerd. Ook kunt u advies krijgen van Veilig Thuis / CJG over op welke wijze in gesprek kan worden gegaan met de ouder.
Indien de ouder weigert is dit een zorgelijk signaal en moet het worden meegenomen in de weging (Stap 4). De leerling kan overigens anoniem worden besproken wanneer de ouder geen toestemming heeft gegeven, maar dit verdient niet de voorkeur vanwege de eventuele vervolgacties.

Indien u ook maar enige twijfel heeft over de oorzaak van de situatie en/of eventuele mogelijke onveiligheid bij de leerling, moet u advies vragen bij Veilig Thuis.
Veilig Thuis kan een eerste weging maken of het terecht is, dat u zich zorgen maakt over deze situatie en of er mogelijk sprake kan zijn van kindermishandeling of huiselijk geweld. Zorgvuldig handelen vereist, dat u nagaat of u advies moet vragen bij Veilig Thuis.

Door de ouder continu te betrekken en in overleg te treden, is de kans groter dat de ouder gemotiveerd is om de situatie te verbeteren en/of hulp te aanvaarden. In die gevallen waarin er behoefte bestaat aan meer duidelijkheid over (aard en oorzaak van) letsel, kan ook een forensisch geneeskundige om advies worden gevraagd. Kijk eventueel op de site van het LVAK (Landelijke Vakgroep Aandachtsfunctionarissen Kindermishandeling www.lvak.nl

Noodsituaties
Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld dat een leerling of een gezinslid daartegen onmiddellijk moet worden beschermd, kunt u meteen advies vragen aan Veilig Thuis. Komt men daar, op basis van de signalen, tot het oordeel dat onmiddellijke actie is geboden, dan kunt u zo nodig in hetzelfde gesprek een melding doen, zodat op korte termijn de noodzakelijke acties in gang kunnen worden gezet.
In noodsituaties kunt u overigens ook contact zoeken met de crisisdienst van het Bureau Jeugdzorg en/of de politie vragen om hulp te bieden.

Stap 3: Gesprek met de leerling en/of ouder

Wie: **Leerkracht/IB**

Bespreek de signalen met de leerling en/of ouder. Hebt u ondersteuning nodig bij het voorbereiden of het voeren van het gesprek met de ouder, raadpleeg dan een deskundige collega en/of Veilig Thuis. Overweeg (opnieuw) of het noodzakelijk is om, gelet op de bedreiging van de ontwikkeling van de jeugdige(n), ook een signaal af te geven in de Verwijsindex.

Inhoud van het gesprek:

1. Leg de ouder het doel van het gesprek uit.
2. Beschrijf de feiten die u hebt vastgesteld en de waarnemingen die u hebt gedaan.
3. Nodig de ouder uit om een reactie hierop te geven.
4. Gesprek met kind: Participatie. Hiervoor heb je toestemming van ouders nodig.
5. Kom pas na deze reactie, zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen u hebt gezien, gehoord en waargenomen hebt.

In geval van een vermoeden van (voorgenomen) vrouwelijke genitale verminking (meisjesbesnijdenis) neemt u met spoed contact op met Veilig Thuis.

In de meeste gevallen is het onduidelijk wat de oorzaken zijn van de signalen. Door ouders te informeren en gedachten en informatie uit te wisselen over de ontwikkeling van hun kind, kunnen zorgen verduidelijkt, ontkracht of bekrachtigd worden. Nodig de ouder expliciet uit tot het geven van zijn/haar mening en vraag door over leerling gerelateerde onderwerpen in de thuissituatie. Herkent de ouder de situatie? Hoe gedraagt de leerling zich thuis? Hoe reageert de ouder daarop? Hoe gaat het opvoeden thuis? Hoe reageert de leerling hierop? Hoe is de ontwikkeling van de leerling tot nu toe verlopen? Wat vindt de ouder daarvan? Hoe ervaart de ouder de opvoeding en zijn rol als ouder?

Breng de ouders na overleg met anderen op de hoogte. Informeer en wissel tijdens deze contacten informatie uit met elkaar, over de ontwikkeling van de leerling en de zorgen die u hebt. Indien een handelings- of begeleidingsplan wordt ingezet voor de leerling, bespreek dit met de ouder. Bespreek ook tussentijds en na afloop de resultaten van het handelings- of begeleidingsplan. Indien de ouder de zorgen herkent kan een begin worden gemaakt met het onderzoeken van kansen en oplossingen. Daarnaast kunnen handelingsadviezen worden uitgewisseld voor in de klas en thuis.

Indien tijdens het gesprek met de ouder blijkt dat de zorgen een andere oorzaak hebben, kunt u dit traject afsluiten. U kunt de leerling en de ouder binnen de interne en externe zorgstructuur van de school verder begeleiden.

Waarborging van participatie van kinderen in deze Meldcode
Volgens het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind zal het belang van het kind altijd de eerste overweging moeten zijn wanneer er beslissingen worden genomen die een kind raken. Het komt echter nog te vaak voor dat mishandelde kinderen zeggen dat zij zich niet betrokken voelden bij de aanpak van gezinsproblemen, dat er met hen niet gesproken is of niet naar hun mening is geluisterd en dat zij niet begrepen hebben wat iedereen aan het doen was. Om het belang van het kind daadwerkelijk de eerste overweging te laten zijn, is participatie van kinderen erg belangrijk. In de meldcode van **Cbs Van Panhuys** is de participatie van kinderen gewaarborgd.
In bijlage 3 op bladzijde 24 zijn tips voor gesprekvoering met kinderen opgenomen.

Geen gesprek met de ouder(s)/leerling
In de instructie bij deze stap wordt aangegeven in welke gevallen er kan worden afgezien van een gesprek met de ouder(s)/leerling. Het gaat om uitzonderlijke situaties waarin er concrete aanwijzingen zijn dat door het voeren van het gesprek de veiligheid van een van de betrokkenen in het geding zou kunnen komen.

- Zo is het denkbaar dat een beroepskracht besluit om zijn vermoeden van seksueel misbruik of eergerelateerd geweld nog niet met de dader te bespreken, omdat hij het risico aanwezig acht dat de dader zich, na dit gesprek, op het slachtoffer af zal reageren.
- Ook kan worden afgezien van een gesprek als er goede redenen zijn om aan te nemen dat de leerling/ouder(s) daardoor het vertrouwen kwijt raakt in de beroepskracht en de contacten met de beroepskracht zal verbreken, wat tot gevolg heeft dat de leerling/ouder(s) uit het zicht raakt. Bij een besluit om geen contact te leggen met de leerling/ouder(s) in verband met een mogelijke vertrouwensbreuk, dient te worden bedacht dat precies door dit besluit ook weer een risico ontstaat op een vertrouwensbreuk.

Het is namelijk zo, op het moment dat de leerling/ouder(s) ontdekt dat de beroepskracht zonder zijn medeweten een melding over hem heeft gedaan, er mogelijk ook wantrouwen zal ontstaan.

Het doen van een melding bij Veilig Thuis zonder dat de signalen zijn besproken met de ouder(s)/leerling, is alleen mogelijk als:

- de veiligheid van de leerling, die van u zelf, of die van een ander in het geding is; of
- als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de ouder/leerling door dit gesprek het contact met u zal verbreken en de leerling daardoor niet voldoende meer kan worden beschermd tegen het mogelijk geweld.

Bij het vragen van advies aan Veilig Thuis geldt dit niet, advies vragen **mag altijd anoniem**.

Signaal afgeven in de Verwijsindex (Zorg voor Jeugd Groningen)
Overweeg bij het zetten van stap 3 (opnieuw) of het noodzakelijk is om, gelet op de bedreiging van de ontwikkeling van de jeugdige(n), ook een signaal afgeven in de Verwijsindex.
Een signaal in de Verwijsindex is bedoeld om beroepskrachten die betrokken zijn bij ‘risicojongeren’ bij elkaar te brengen zodat ze hun interventies op elkaar af kunnen stemmen en niet langs elkaar heen werken. Je meldt hier als de zorg stagneert. Een signaal in de Verwijsindex is geen alternatief voor het doen van een melding van kindermishandeling bij Veilig Thuis. Ga daarom, ook als u besluit tot afgeven van een signaal in de Verwijsindex, door met stap 4 en 5 van de meldcode als uw vermoedens van kindermishandeling door het gesprek met de ouders en/of de jeugdige niet is weggenomen.

Stap 4: Wegen van signalen

Wie: **Leerkracht/IB/Directie**

Weeg op basis van de signalen, van het ingewonnen advies en van het gesprek met de ouder het risico op huiselijk geweld (HG) of kindermishandeling (KM). Weeg eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling.
Maak bij het inschatten van het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling gebruik van een risicotaxatie-instrument. Binnen het basisonderwijs wordt geen gebruik gemaakt van een risicotaxatie instrument. Neem contact op met Veilig Thuis of de jeugdgezondheidszorg en laat deze weging maken.
Bij twijfel altijd contact opnemen met Veilig Thuis

Meldnormen: Is melden noodzakelijk?

1.	In alle gevallen van (vermoedens van) ernstig HG/KM, vermoedens van acute en/of structurele onveiligheid. Bij onthulling van een slachtoffer kan dit opgevat worden als acute crisis en valt dit onder meldnorm 1. (Kind vertelt wat er gebeurt.)
2.	In alle andere gevallen waarin je meent dat je, gelet op je competenties, verantwoordelijkheden en professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of organiseren. Je kunt zelf niet voldoende hulp bieden.
3.	Wanneer je hulp biedt of organiseert om zorgvragers te beschermen tegen het risico op HG/KM en constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt (Ondanks dat je hulp geboden hebt, blijft HG en/of KM bestaan).

Het afwegingskader ziet er als volgt uit:

Afweging 1. (meldnorm 1)

1. Heb ik op basis van de stappen 1 t/m 4 van de meldcode een vermoeden van (dreiging) van HG/KM?

   Nee: Afsluiten en vastleggen in het dossier.
   Ja: Ga verder met afweging 2.

Afweging 2. (meldnorm 1)

2. Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode in dat er sprake is van acute onveilgheid en/of structurele onveiligheid?

   Nee: Ga verder met afweging 3.
   Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.

Afweging 3. (meldnorm 2 en 3)

3. Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) HG/KM af te wenden? Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Ga verder met afweging 4.

Afweging 4. (meldnorm 2 en 3)

4. Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) HG/KM af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten? Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.

Afweging 5. (meldnorm 2 en 3)

5. Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen? Bij acute-en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met VT doorlopen. Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on) veiligheid met betrokkenen, samenwerkingspartners.

Stap 5: Beslissen: zelf hulp organiseren of melden

Wie: **IB met Directie**

Stap 5a: Hulp organiseren en effecten volgen

Meent u, op basis van uw afweging in stap 4, dat u de leerling en zijn gezin redelijkerwijs voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling kunt beschermen:

- *organiseer* dan de noodzakelijke hulp;
- *volg* de effecten van deze hulp; en
- *doe* alsnog een melding als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt, of opnieuw begint.

Wanneer het besluit tot het organiseren van hulp is genomen, neemt de IB'er contact op met een instantie die daarvoor de expertise bezit. Dit kan bijvoorbeeld de jeugdverpleegkundige zijn van de GGD. De betrokkenen worden geïnformeerd over dit contact.
De jeugdverpleegkundige en de IB'er bespreken samen de hulpvraag van school en ouders, beoordeelt de hulpvraag, stelt een aanpak vast, geeft handelingsadviezen voor de leerkracht en adviseert over verdere hulp.
De IB'er en de schoolverpleegkundige bespreken met de ouder de verder te nemen stappen voor geadviseerde hulpverlening voor de leerling en/of de ouder. Geef informatie en maak afspraken over de eventuele indicaties die nodig zijn voor verdere hulp. Indien mogelijk vragen of de ouder aansluit; samen afspraken maken; en check of de gemaakte afspraken worden nagekomen.
Maak in de klas afspraken over begeleidings- en zorgbehoeften van de leerling. Stel een handelings- of begeleidingsplan op en voer dit uit. Deel de uitkomst van deze bespreking met de ouders.

Hulp is voldoende als:

- Je voldoende zicht hebt op (on)veiligheid.
- Voldoende zicht op gebeurtenissen in het verleden.
- Beroepskrachten de focus hebben op stoppen van geweld, herstel van veiligheid.
- Hulp is gericht op versterken van de veerkracht en herstel van schade.
- Gezamenlijke analyse, doelen en evaluatie plaatsvindt.
- Afspraken gemaakt worden over samenwerking, regie omtrent de veiligheid.

Hulp is onvoldoende als:

- Er onvoldoende zicht is op (on) veiligheid heden
- Onvoldoende zicht is op gebeurtenissen verleden
- Onvoldoende mogelijkheden om passende hulp te bieden gericht op veiligheid
- De onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Stap 5b: Melden en bespreken met de ouder

Kunt u uw leerling niet voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling beschermen, of twijfelt u er aan of u hiertegen voldoende bescherming kunt bieden:

- meld uw vermoeden bij Veilig Thuis;
- sluit bij uw melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan indien de informatie die u meldt (ook) van anderen afkomstig is;

- overleg bij uw melding bij Veilig Thuis wat u na de melding, binnen de grenzen van uw gebruikelijke werkzaamheden, zelf nog kunt doen om uw leerling en zijn gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen;
- documenteer de feiten en de overwegingen van besluiten.

Bespreek uw melding vooraf met de ouder.
U bespreekt de melding ook met de leerling wanneer deze 10 jaar of ouder is.

1. Leg uit waarom u van plan bent een melding te gaan doen en wat het doel daarvan is.
2. Vraag de leerling en/of ouder uitdrukkelijk om een reactie.
3. In geval van bezwaren van de leerling en/of ouder, overleg op welke wijze u tegemoet kunt komen aan deze bezwaren.
4. Is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om uw leerling of zijn gezinslid te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in uw afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de leerling of zijn gezinslid door het doen van een melding daartegen te beschermen.
5. Doe een melding indien naar uw oordeel de bescherming van de leerling of zijn gezinslid de doorslag moet geven.

Van contacten met de leerling en/of ouder over de melding kunt u afzien:

- als de veiligheid van de leerling, die van u zelf, of die van een ander in het geding is; of
- als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de leerling en/of de ouder daardoor het contact met u zal verbreken.

Inspanningen na de melding

Een melding is geen eindpunt. Als een beroepskracht een melding doet, dient de beroepskracht in zijn contact met Veilig Thuis ook te bespreken wat hij zelf, na zijn melding, binnen de grenzen van zijn gebruikelijke taakuitoefening, kan doen om de leerling of zijn gezinsleden te beschermen en te ondersteunen. De betrokkenheid van de beroepskracht bij de leerling houdt niet op na de melding. Van hem wordt verwacht dat hij, naar de mate van zijn mogelijkheden, de leerling blijft ondersteunen en beschermen. Uiteraard gebeurt dit in overleg met Veilig Thuis om zo tot een gemeenschappelijke aanpak te komen.

Verantwoordelijkheden van Cbs Van Panhuys

In het scheppen van een randvoorwaarde voor een veilig werk- en meldklimaat. Het zetten van de stappen van de meldcode is een verantwoordelijkheid van:

- Leerkracht-> signaleren en melden bij Intern begeleider.
- Intern begeleider, die de stappen doorloopt en de nodige keuzes maakt in overleg met directeur.

Om het voor medewerkers mogelijk te maken om in een veilig werkklimaat huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en om de stappen van de meldcode te zetten, draagt **Cbs Van Panhuys** er zorg voor dat **directie, bestuur en/of leidinggevenden:**

- de meldcode, die voldoet aan de eisen van de wet, opnemen in het zorgbeleid en/of veiligheidsbeleid van de organisatie;
- de intern begeleider de taken van de aandachtsfunctionaris op zich neemt;
- een aandachtsfunctionaris is op grond van de Wet meldcode niet verplicht.
- de deskundigheidsbevordering opnemen in het scholingsplan;
- regelmatig trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering aanbieden aan medewerkers, zodat medewerkers voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de code;
- de meldcode opnemen in het inwerkprogramma van nieuwe medewerkers (duo partner / sharepoint);
- een dergelijke functionaris kan echter wel een belangrijke rol vervullen in de ondersteuning van de medewerkers en van de leiding van de organisatie in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling en bij het volgen van de stappen van de meldcode.
- de meldcode aansluiten op de werkprocessen binnen de organisatie; - de meldcode aansluiten op de zorgstructuur van de organisatie;
- voldoende deskundigen intern en extern beschikbaar hebben om de medewerkers te kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de code;
- de werking van de meldcode jaarlijks evalueren en zo nodig acties in gang zetten om de toepassing van de meldcode te optimaliseren;
- binnen de organisatie en in de kring van ouders bekendheid geven aan het doel en de inhoud van de meldcode (website **Cbs Van Panhuys** en op www.scholenopdekaart.nl)
- afspraken maken over de wijze waarop **Cbs Van Panhuys** zijn medewerkers zal ondersteunen als zij door ouders in of buiten rechte worden aangesproken op de wijze waarop zij de meldcode toepassen;
- eindverantwoordelijkheid dragen voor de uitvoering van de meldcode.

Intern Begeleider en/of direct leidinggevende:

- vervult de taken van de aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling;
- als vraagbaak functioneert binnen de organisatie voor algemene informatie over (de meldcode) kindermishandeling;
- signalen herkent die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- kennis heeft van de stappen volgens de meldcode;
- taken vaststelt van een ieder (Wie doet wat wanneer);
- de aansluiting van de meldcode op de werkprocessen uitvoert;
- de aansluiting van de meldcode op de zorgstructuur uitvoert;
- samenwerkingsafspraken vastlegt met ketenpartners;

- de uitvoering van de meldcode coördineert bij een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling;
- waakt over de veiligheid van de leerling bij het nemen van beslissingen;
- de beslissing neemt over het al dan niet doen van een melding in stap 5;
- zo nodig contact opneemt met Veilig Thuis voor advies of melding.
- de genomen stappen evalueert met betrokkenen;
- toeziet op zorgvuldige omgang met de privacy van het betreffende gezin;
- toeziet op dossiervorming en verslaglegging.

Leerkracht:

- signalen herkent die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- overlegt met de Intern Begeleider bij zorg over een leerling aan de hand van waargenomen signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- afspraken uitvoert die zijn voortgekomen uit het overleg met de intern begeleider, zoals observeren of een gesprek met de ouder;
- de resultaten bespreekt van deze ondernomen stappen met de intern begeleider.

De directie, de leidinggevende en de medewerkers zijn *niet* verantwoordelijk voor:

- het vaststellen of er al dan niet sprake is van kindermishandeling of huiselijk geweld;
- het verlenen van professionele hulp aan ouders of leerlingen (begeleiding, therapie).

Bijlage 1: Signalenlijst Kindermishandeling

Deze lijst geeft een overzicht van signalen van kindermishandeling bij kinderen in de leeftijd van 4 - 12 jaar. De signalenlijst is een hulpmiddel om een vermoeden van kindermishandeling te onderbouwen, niet om kindermishandeling te 'bewijzen'. Vrijwel alle genoemde signalen kunnen namelijk een andere oorzaak hebben.
Hoe meer van de genoemde signalen het kind uitzendt, hoe groter de kans dat er sprake is van kindermishandeling. Maar er zijn ook kinderen waaraan niet of nauwelijks valt op te merken dat ze worden mishandeld.

De signalen

Lichamelijk welzijn

- blauwe plekken, brandwonden, botbreuken, snij-, krab- en bijtwonden
- groeiachterstand
- te dik slecht onderhouden gebit
- regelmatig buikpijn, hoofdpijn of flauwvallen
- kind stinkt, heeft regelmatig smerige kleren aan
- oververmoeid
- vaak ziek
- ziektes herstellen slecht
- kind is hongerig
- eetstoornissen
- achterblijvende motoriek
- niet zindelijk op leeftijd dat het hoort

Gedrag van het kind

- timide, depressief
- weinig spontaan
- passief, lusteloos, weinig interesse in spel
- apathisch, toont geen gevoelens of pijn
- in zichzelf gekeerd, leeft in fantasiewereld
- labiel
- erg nerveus
- hyperactief negatief zelfbeeld, weinig zelfvertrouwen, faalangst
- negatief lichaamsbeeld
- agressief, vernielzucht
- overmatige masturbatie

tegenover andere kinderen:

- agressief
- speelt weinig met andere kinderen
- vluchtige vriendschappen (12-18)
- wantrouwend
- niet geliefd bij andere kinderen

tegenover ouders:

- angstig, schrikachtig, waakzaam
- meegaand, volgzaam
- gedraagt zich in bijzijn van ouders anders dan zonder ouders

tegenover andere volwassenen:

- angst om zich uit te kleden
- angst voor lichamelijk onderzoek
- verstijft bij lichamelijk contact
- angstig, schrikachtig, waakzaam
- meegaand, volgzaam
- agressief
- overdreven aanhankelijk
- wantrouwend
- vermijdt oogcontact

overig:

- plotselinge gedragsverandering
- gedraagt zich niet naar zijn leeftijd
- slechte leerprestaties
- rondhangen na school
- taal- en spraakstoornissen

Gedrag van de ouder

- onverschillig over het welzijn van het kind
- laat zich regelmatig negatief uit over het kind
- troost het kind niet
- geeft aan het niet meer aan te kunnen
- is verslaafd
- is ernstig (psychisch) ziek
- kleedt het kind te warm of te koud aan
- zegt regelmatig afspraken af
- houdt het kind vaak thuis van school
- heeft irreële verwachtingen van het kind
- zet het kind onder druk om te presteren

Gezinssituatie

- samengaan van stressvolle omstandigheden, zoals slechte huisvesting, financiële problemen en relatieproblemen
- sociaal isolement
- alleenstaande ouder
- partnermishandeling
- gezin verhuist regelmatig
- slechte algehele hygiëne

Signalen specifiek voor seksueel misbruik

Lichamelijk welzijn

- verwondingen aan geslachtsorganen
- vaginale infecties en afscheiding
- jeuk bij vagina of anus
- pijn in bovenbenen
- pijn bij lopen of zitten
- problemen bij plassen
- urineweginfecties
- seksueel overdraagbare aandoeningen

Gedrag van het kind

- drukt benen tegen elkaar bij lopen
- afkeer van lichamelijk contact
- maakt afwezige indruk bij lichamelijk onderzoek
- extreem seksueel gekleurd gedrag en taalgebruik
- zoekt seksuele toenadering tot volwassenen

Deze signalenlijst is overgenomen uit de publicatie van het Nederlands Jeugdinstituut: Wolzak, A. (2009, 6e druk). Kindermishandeling : signaleren en handelen. Te bestellen via www.nji.nl/publicatie.

Bijlage 2: Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure

In samenspraak met Veilig Thuis zijn standaard definities en voorbeelden opgesteld. Deze voorbeelden zijn gericht op de praktijk van het onderwijs, bijvoorbeeld: basisonderwijs en andere vormen van onderwijs en leerplicht.

Acute onveiligheid

Definitie	Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.
Toelichting	Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de áfwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.
Voorbeelden	• Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft. • (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe. • Poging tot verwurging. • Wapengebruik. • Geweld tijdens de zwangerschap. • (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar. • Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)- partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking). • Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van - 9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel. • Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrek of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt. • Vrijheidsbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn. • Acuut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acuut psychiatrisch 27 beeld, intoxicatie door alcohol of drugs. • Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling. • Een minderjarig kind dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene. • Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken. • Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt.

Structurele onveiligheid

Definitie	Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.
Toelichting	Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst. In de afweging of sprake is van structurele onveiligheid is ten minste over de volgende factoren informatie nodig: herhaling van geweld /onveiligheid, oudersignalen en eventuele kindsignalen/signalen van slachtoffers.
Voorbeelden	• Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden. • Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken. • Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben. • Minderjarigen die stelselmatig getuige zijn van huiselijk geweld. • Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden. • Psychische en/of fysieke mishandeling door escalerende vormen van langdurige stalking in partnerrelaties.

Disclosure

Definitie	Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Toelichting	Wanneer een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit, zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende 28 voorbereiding met de ouders/pleger(s) bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex-)partnerstalking, huwelijksdwang, eergerelateerd geweld en ouderenmishandeling. Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer

Bijlage 3: Algemene tips voor gesprekken met kinderen

- Ga apart met het kind in gesprek. Je kunt al vanaf heel jonge leeftijd met een mishandeld of verwaarloosd kind over zijn of haar problemen praten.
- Schend het vertrouwen van een kind niet. Doe niks zonder het kind te laten weten wat je gaat doen. Neem besluiten mét het kind, informeer het kind, betrek het kind.
- Praat met een kind in een ruimte waar jullie niet steeds gestoord kunnen worden of waar iedereen naar binnen kan kijken. Probeer schuin naast het kind te zitten, zodat het kind je niet steeds aan hoeft te kijken. Het is vreselijk spannend iets naars te vertellen aan iemand die je niet (zo goed) kent en dan ook nog diegene aan te moeten kijken.
- Of ga samen iets doen: een spelletje, een tekening maken. Ook dat maakt het gesprek minder spannend.
- Blijf als professional jezelf, een mens: word geen wandelend protocol of een professional op de automatische piloot. Behandel een kind nooit als ‘casus’, als ‘zaak’ of als ‘cliënt/patiënt’. Kinderen voelen feilloos aan of zij te maken hebben met een volwassene die er écht voor hen wil zijn of niet.
- Wees eerlijk en oprecht, geef aan als je iets niet weet of je verlegen met de situatie voelt.
- Vind het gesprek met dit kind de moeite waard!
- Geef het kind een eerlijke kans om zijn verhaal te doen, laat je (dis)loyaliteitsgevoelens over de ouders achterwege. Het kind mag ouders diskwalificeren, jij niet. Maak hierin verschil tussen persoon en gedrag.
- Wees open en ontspannen in je houding, stel niet te veel vragen achter elkaar, geef het kind de kans te bedenken hoe en wat hij wil vertellen.
- Stel open vragen, of reageer met “wat gebeurde er toen, of wat dacht je toen, wat vond je ervan”. Probeer gevoelsvragen te vermijden. Het kan voor een kind dan heel dichtbij komen. Daarnaast weten kinderen heel vaak niet hoe zij zich voelden op zo’n moment, ze proberen juist vaak niets te voelen.
- Geef bij start van het gesprek aan dat je allerlei vragen zult stellen, maar dat jij het antwoord niet weet. Als het kind iets niet weet, dan mag het dat zeggen. Je wilt ook dat het kind je verbetert als je iets verkeerds zegt en dat hij of zij het zegt als ze iets niet snappen van wat je zegt.

Bijlage 4: Aandachtspunten voor gesprekken met ouders en kinderen

Het kan heel lastig zijn om met de ouders in gesprek te gaan wanneer een leerkracht vermoedt dat een kind mishandeld wordt. Toch zal een dergelijk gesprek met leerkracht/IB-er/vertrouwenspersoon/directeur nodig zijn voor een juiste

beeldvorming. In zo'n gesprek kan bijvoorbeeld blijken dat er iets totaal anders aan de hand is dan aanvankelijk wordt vermoed. Het gesprek kan ook net het duwtje zijn dat ouders nodig hebben om hulp te gaan zoeken. Het is goed als leerkrachten zich realiseren dat de meeste ouders het best fijn vinden als iemand oog heeft voor hun kind.

In situaties waarin ouders terughoudend, defensief of agressief reageren, is er des te meer een reden zich ernstig zorgen te maken. Daarnaast kan het ook nog zo zijn dat de ouders zelf zich

onvoldoende realiseren wat er aan de hand is wanneer het kind door iemand anders dan de ouders mishandeld wordt. Het is belangrijk te proberen in het gesprek met de ouders de zorgen te delen door naast de ouders te gaan staan in plaats van tegenover hen.

Let in het gesprek met de ouders op de volgende punten:

- Maak het doel van het gesprek duidelijk
- Gebruik bij voorkeur niet het woord 'kindermishandeling'
- Vertel de ouders wat er feitelijk is op gevallen aan het kind
- Vraag de ouders of zij de zorg herkennen
- Respecteer de (ervarings)deskundigheid van de ouders m.b.t. hun kind
- Spreek de ouders aan op hun verantwoordelijkheid als opvoeder
- Nodig de ouders uit om te praten door open vragen te stellen (wie, wat, waar, hoe, wanneer..)
- Praat vanuit jezelf ('ik zie dat....')
- Wees eerlijk en open, pas op voor vrijblijvendheid
- Vraag hoe de ouders de geuite zorgen beleven
- Leg afspraken en besluiten na afloop van het gesprek kort en zakelijk vast en geef de ouders hier een kopie van
- Kies in het gesprek die invalshoek die aansluit bij de specifieke cultuur en gewoonten van het gezin

In het gesprek met de ouders over de zorgen om hun kind, kan gebruik gemaakt worden van 'hulpzinnen'.

Hieronder volgen enkele voorbeelden.

Inleidende zinnen

- 'Ik wil met u praten over de verandering in het gedrag van uw kind'.
- 'Ik maak me zorgen over uw kind omdat..'
- 'Er is een verandering ontstaan in de groep, sindsdien is uw kind…'

De werkelijke boodschap

Vanuit het benoemen van de feiten kan die als volgt luiden:

- 'Mij valt op…', 'het lijkt of…'
- 'Ik merk….', 'ik hoor….', 'ik zie….', 'ik denk….'
- 'Uw kind is de laatste tijd wat stiller (ongeconcentreerder, rumoeriger, drukker, afweziger, verdrietiger, boos, geheimzinniger) en daar maak ik me zorgen over'
- 'Uw kind heeft de laatste tijd wat moeite met ander kinderen, mij valt op..'
- 'Uw kind is de laatste tijd zo aanhankelijk en vraagt veel aandacht (heeft moeite met de regels). Hoe

ervaart u dat zelf? Weet u misschien wat de oorzaak hiervan kan zijn?'

- 'Hoe gaat het bij u thuis?'
- 'Is er iets gaande in de omgeving van uw kind (vriendjes, op straat, familie)?'
- 'Het lijkt of uw kind gepest wordt (uitgescholden wordt, bang is, straf krijgt, klem zit, gedwongen wordt, niet gelukkig is) en daar last van heeft. Wat merkt u daarvan?'

Het vervolg

- 'Ik wil graag nog eens met u praten om te kijken of er verandering in het gedrag van uw kind heeft
  plaatsgevonden'.

Aandachtspunten in gesprekken met kinderen

Een gesprek met een kind kan mogelijk extra informatie bieden over de situatie waarin het kind zich bevindt. Vanaf de leeftijd van ongeveer twee jaar is het mogelijk een dergelijk gesprek te voeren. Belangrijk hierbij is wel voortdurend rekening te houden met de leeftijd en de ontwikkelingsfase van het kind.

Het is niet de bedoeling dat het kind uitgevraagd wordt. Een gesprek met een kind heeft tot doel om aanvullende informatie te krijgen of het kind te steunen. Het gesprek met het kind mag nooit in plaats van het contact met de ouders komen. Het is erg belangrijk om

voortdurend te proberen met een open houding het contact met de ouders aan te gaan.

Tips voor het gesprek

- Voer het gesprek met een open houding
- Sluit aan bij waar het kind op dat moment mee bezig is (spel, een tekening, knutselen)
- Ga op dezelfde ooghoogte zitten als het kind en kies een rustig moment uit
- Steun het kind en stel het op zijn gemak
- Gebruik korte zinnen
- Vraag belangstellend en betrokken maar vul het verhaal niet in voor het kind
- Begin met open vragen:
  'Wat is er gebeurd?'

  'Wanneer is het gebeurd?'

  'Waar heb je pijn?'

  'Wie heeft dat gedaan?'

- Wissel open vragen af met gesloten vragen:

'Ben je gevallen?'

'Heb je pijn?'

'Ging je huilen?'

'Vond je dat leuk of niet leuk?'

- Vraag niet verder wanneer het kind niets wil of kan vertellen
- Houd het tempo van het kind aan, niet alles hoeft in één gesprek
- Laat het kind niet merken dat je van het verhaal schrikt
- Val de ouders (of andere belangrijke personen voor het kind) niet af in verband met loyaliteitsgevoelens

- Beloof nooit absolute geheimhouding aan een kind. Leg uit dat je met anderen gaat kijken hoe je het kind het beste kan helpen. Leg het kind uit dat je het op de hoogte houdt van elke stap die jij neemt. Het kind mag nooit zelf de verantwoordelijkheid krijgen in de keuze van de te nemen stappen

- Prijs het kind omdat hij het heeft durven te vertellen
- Vertel het kind dat hij/zij niet de enige is die dit overkomt en dat hij/zij geen schuld heeft aan de ontstane situatie
- Vraag wie er nog meer op de hoogte is van de situatie en van wie het kind steun krijgt (dit kan ook een vriend of vriendin zijn)
- Ga na of de situatie nog veilig is voor het kind
- Ga zoveel mogelijk uit van wat het kind zelf kan of aangeeft en probeer steeds in te schatten wat het kind al aankan
- Als je merkt dat het kind je niet in vertrouwen durft te nemen, vraag dan of hij/zij met iemand anders zou willen praten. Ga niet zelf de hulpverlenersrol vervullen maar verwijs het kind tijdig
- Let tijdens het gesprek goed op de non-verbale signalen van het kind
- Stop het gesprek wanneer de aandacht bij het kind verdwenen is en spreek eventueel een volgend gesprek af.

Bron: Handreiking - Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling - 2018